

Teemu Tamminen

Teemarippikoulut - Elämyksen vaikutus

Tutkimus teemarippikouluista Oulun ja Lapuan hiippakunnissa

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö

Joulukuu 2018

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Joulukuu 2018	Tekijä/tekijät Teemu Tamminen
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi Teemarippikoulu – elämyksen vaikutus. Tutkimus teemarippikouluista Oulun ja Lapuan hiippakunnissa.		
Työn ohjaaja KM Sari Virkkala	Sivumäärä 30 + 2	
Työelämäohjaaja Hiippakuntasihtööri Saija Kronqvist, Oulun Hiippakunta		
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, auttaako teemarippikoulujen teemallisuus rippikoulu- laisia heidän ryhmäytymisessään. Opinnäytetyön on hankkeistanut Oulun Hiippakunta.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosassa käsiteltiin nuoren kasvua ja sen tukemista, sekä käytiin läpi rippikoulun historiaa sekä sen pedagogiikkaa. Tätä vertailtiin teemarippikoulujen pedagogiikkaan sekä niiden historiaan.</p> <p>Tutkimus toteutettiin vuoden 2018 kesällä Oulun ja Lapuan hiippakuntien alueella järjestettävien teemarippikoulujen yhteydessä. Lisäksi tässä tutkimuksessa käytettiin vertailuryhmää Oulun hiippakunnan alueelta.</p> <p>Tutkimuksessa esille tulleiden seikkojen mukaan on oletettavaa, että teemarippikouluissa nuoret ryhmäytyvät paremmin ja saavat enemmän ystäviä kuin vertailtavana olleilla perinteisillä rippikouluissa olleet nuoret. Samalla tuli esille, että nuoret kokevat päässeensä vaikuttamaan enemmän teemarippikouluilla, vaikkakin ohjaajien vastauksissa esiin tullut vaihtelevuus oli marginaalista.</p>		

Asiasanat Elämyspedagogiikka, Nuorisotyö, Rippikoulusuunnitelma 2017, Teemarippikoulu

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date December 2018	Author Teemu Tamminen
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis Themed confirmation school – The influence of life-experience. A study of themed confirmation schools in the diocese of Oulu and Lapua.		
Instructor M.Ed Sari Virkkala	Pages 30 + 2	
Supervisor Diocese secretary Saija Kronqvist, Diocese of Oulu		
<p>The object of my thesis was to study if the theme in themed confirmation schools helps the candidates for confirmation in their bonding as a group. This thesis was commissioned by the diocese of Oulu.</p> <p>In the theory part of my thesis I address the growth in the youths psyche and ways to nurture them. Also I address the history of confirmation schools and their pedagogy, this was compared to the history of themed confirmation schools and their pedagogy.</p> <p>This study was put into practise in the summer of 2018 in themed confirmation schools that were held in both the diocese of Oulu and Lapua. As the control group in this study a traditional confirmation school was used from the diocese of Oulu.</p> <p>From the results of this study one can assume that in themed confirmation schools the candidates bonded better as a group and as a result they acquired more friends than the control group. Also the results of this study indicate that the youth from these themed confirmation schools felt that they were more involved with planning their confirmation camps, even though from the answers of their teachers the difference to the control group was marginal.</p>		

Key words Confirmation school, Life-experience learning, Rippikoulusuunnitelma 2017, Youth work

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 RIPPIKOULUT	2
2.1 Rippikoulut Suomessa	2
2.2 Rippikoulun pedagogiikka	5
2.3 Teemarippikoulut	6
2.4 Elämyspedagogiikka	7
3 RIPPIKOULULAISEN KEHITYS	9
3.1 Psykkiset muutokset	9
3.2 Aikuisen tarve.....	10
3.3 Rippikoulun vaikutus nuoreen	11
4 RYHMÄN DYNAMIIKKA	12
4.1 Ryhmän tunnusmerkit ja käyttäytymismallit	12
4.2 Ryhmän kehitys.....	14
4.3 Hyvä ryhmä	15
4.4 Rippikoulun ryhmän kehitys	16
5 TUTKIMUSONGELMAT JA -MENETELMÄT	17
6 TUTKIMUSTULOKSET	19
6.1 Rippikoululaisten kysely	19
6.2 Ohjaajien kysely.....	24
7 POHDINTA	28
LÄHTEET	31
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Rippikoululaisten syyt tulla rippikouluun	20
KUVIO 2. Miksi rippikoululainen tuli juuri siihen rippikouluun	21
KUVIO 3. Teemarippikoululaisten ystävien saaminen rippikoulun aikana.....	22
KUVIO 4. Vertailuryhmän ystävien saaminen rippikoulun aikana.....	22
KUVIO 5. Leirin tunnelma rippikoululaisten näkökulmasta	23

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on teemarippikoulujen suhde rippikoululaisten ryhmäytymiseen. Pohjaan tutkimukseni vuoden 2017 rippikoulusuunnitelmaan ja siinä läpitulevan ajatuksen rippikoulun tavoitteista. Uuden rippikoulusuunnitelman mukaan rippikoulun tavoitteet ovat: 1) Nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa. 2) Nuoret kokevat yhteyttä, turvallisuutta, pyhyyttä ja iloa. 3) Nuoret oppivat hoitamaan hengellistä elämäänsä toimien, hiljentyen ja osallistuen. 4) Nuoret kantavat vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja luomakunnasta. 5) Nuoret löytävät merkityksiä kristinuskon keskeisten sisältöjen ja oman elämänsä välillä. 6) Nuoret tahtovat kuulua Kristuksen kirkkoon. (Rippikoulusuunnitelma 2017.) Mielestäni teemarippikoulut täyttävät vähintään kaksi näistä pelkällä perusajatuksellaan tuoda ryhmä saman mielisiä nuoria samaan paikkaan kuulemaan kristuksen sanaa.

Suoritin tutkimukseni kesällä 2018 Oulun ja Lapuan hiippakuntien valikoiduilla teemarippikouluilla. Halusin tietää vaikuttaa rippikoulun temmallisuus myönteisesti rippikoululaisten ryhmäytymiseen, tai olisiko sillä edes huomattavaa eroa perinteisiin rippikouluihin nähden. Tämän lisäksi halusin tietää tämän tutkimuksen avulla, että saavatko rippikoululaiset vaikuttaa heidän rippikoulunsa sisältöön, joka on asia, johon pyritään uudessa rippikoulusuunnitelmassa.

2 RIPPIKOULUT

Suhteessa seurakuntaan rippikoulu on tietoisien ihmiselämän merkittävin virstanpylväs. Ennen rippikoulua ei nuoren ole tarvinnut miettiä omaa uskonelämäänsä, vaan hän on ollut vanhempiensa vietävänä, tai viemättömänä. (Köykkä 2014, 16). Rippikouluikään saapuessaan nuori saa itse tehdä päätöksensä, haluaako hän kuulua Kristuksen seurakuntaan vai olla kuulumatta.

Rippikoulusta on muodostunut suomalaisen yhteiskunnan jakama kokemus. Voidaan sanoa, että rippikoulu on ennen hautausmaata viimeinen paikka, jossa kirkko on onnistunut saavuttamaan melkein kokonaisen ikäluokan. On vaikea sanoa, johtuuko se nuorten omasta halusta tulla rippikouluun, vai onko sillä jonkin takana vaikuttava tekijä, kuten suvun painostus tai ryhmäpaine. Mahdollisesti eräs syy nuoren haluun tulla rippikouluun on valitettavasti raha. Vaikka kuinka haluaisi, että nuoret tulisivat rippikouluun vain halusta olla osana seurakunnan hengellistä elämää, niin asia ei vaan ole.

2.1 Rippikoulut Suomessa

Rippikoulujen historia alkaa Suomessa uskonpuhdistuksen jälkeen tulleesta puhdasoppisuuden ajasta, jolloin kirkko loi kasvatusjärjestelmän, joka säilyi lähes muuttumattomana 1800-luvun jälkipuolelle saakka. Tällöin rippikoulu tarkoitti edellytystä osata uskontunnustus, käskyt, Isä Meidän –rukouksen ohella myös katekismuksen ja sen selitysten osaamista. Tämä vaatimus ei koskenut pelkästään ehtoolliselle tulevia, vaan myös kummeja ja avioliittoon aikovia. Tämä osaaminen painottui enemmän ulkolukuun, kuin oikeasti asian ymmärtämiseen, riitti, että osait sanoa lukemasi sanat oikeassa järjestyksessä, sinun ei tarvinnut tietää mitä ne tarkoittivat. (Pruuki 2010, 39).

Nimitystä rippikoulu on ilmeisesti käytetty ensimmäisen kerran 1730-luvulla Pohjanmaalla, mutta yleiseen käyttöön termi tuli oletettavasti vuonna 1740 Turun tuomiokapitulin kiertokirjeessä, jossa rippikoulu määriteltiin pakolliseksi kaikissa hiippakunnan seurakunnissa. Vastaavan määräyksen Porvoon hiippakunta antoi vasta vuonna 1774. Alun perin alin ikä oli kahdeksan vuotta, mutta vuoden 1786 kirkkolaki nosti rippikouluiän 13-14 vuoteen. 1800-luvulla rippikoulusta kehittyi vähitellen lapsille tarkoitettun perusopetuksen varaan rakentunut kirkollisen opetuksen yläkoulu, jonka tehtävänä oli valmentaa lapsia ensimmäiselle ehtoolliselle. (Pruuki 2010, 40).

Rippikoulua pyrittiin uudistamaan 1900-luvulla ja siihen pyrkineen komitean mietinnön piispainkokous hyväksyi vuonna 1930. Tämä mietintö ilmestyi nimellä *Kirkkomme rippikoulu* ja sen mukaan rippikouluun pyrkijän tuli täyttää 15 vuotta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona rippikoulu päättyy. Tässä ohjeessa suositeltiin rippikouluryhmän enimmäiskooksi 50 henkeä, mutta poikkeustapauksissa tuli sallia jopa 70 hengen ryhmä. Näiden määrien ylittäminen edellytti tuomiokapitulin lupaa, vaikkakin erityisesti kaupungeissa suositeltiin pienentämään ryhmän kokoa alle 40:nen. Rippikouluun kuului tämän ohjeistuksen mukaan 125 oppituntia Raamatun lukemisessa, kristinopissa, raamatunhistoriassa ja laulussa. Kuitenkin kaupungeissa se ei ollut mahdollista, sillä suurin osa 15-vuotiasta oli jo työelämässä. Tästä syystä piispainkokous sisällytti ohjeisiin helpotuksia, joiden mukaan rippikoulua voitiin pitää myös iltaisin työpäivän päätyttyä. Tuntimääräksi asetettiin 60-70 tuntia, alarajaksi 40 tuntia, tämän tuntimäärän alle meneminen edellytti tuomiokapitulin lupaa. (Pruuki 2010, 41-42).

Kirkkomme rippikoulu ohjeistusta päädyttiin uudistamaan sotien jälkeen vuonna 1955 ja uusi rippikoulun opetussuunnitelma ilmestyi vuonna 1958 nimellä *Rippikoulu 1958*. Tässä suunnitelmassa asetettiin rippikoululle jäsentyneet taviotteet, oppiainesta monipuolistettiin ja lisäksi annettiin metodisia ohjeita. Suunnitelmassa myös asetettiin rippikoululle tiedollinen, sielunhoidollinen ja seurakunnallinen tavoite. Suunnitelmassa eriteltiin rippikoulun opetussisältöjä ja rippikoulun oppikirjoina mainitaan Raamattu ja virsikirja, jostain syystä Katekismus

jätetään pois, vaikkakin muuten suunnitelma edellyttää sitä opiskeltavan. Vuoden 1958 opetussuunnitelmassa mainitaan rippikoulumuotoina päivä-, ilta-, oppikoululais- ja leiririppikoulu, joka oli syntynyt ennen sotia ja levinnyt 1950-luvun lopulla. Rippikoulun opettajia ei pohdittu tässä suunnitelmassa, mikä ilmeisesti johtui siitä, että asia oli itsessään selvä, papit hoitivat opetuksen, ja virsien laulamisen opetuksesta vastasi kanttori. Ohjeissa ei ollut mainintaa nuorisonohjaajista vaikkakin ammattikunta oli jo olemassa. (Pruuki 2010, 42-43).

Seuraava uudistus rippikoulua kohtaan tuli vuonna 1965 nimellä *Rippikoulun opetussuunnitelma*. Siinä mainittiin rippikoulun toteutusmuotoina maaseudun päivärippikoulu, asutuskeskusten iltarippikoulu ja leiririppikoulu, Tässä opetussuunnitelmassa jätettiin ulos oppikoululaisten 24 tuntinen rippikoulu. Tämä suunnitelma sisälsi rippikoulun yksityiskohtaiset tunti-aiheet ja niille varatut tunnit. (Pruuki 2010, 43).

Rippikoulua uudistettiin seuraavaksi julkaisemalla rippikoulun malliohjesääntö, jonka piispainkokous hyväksyi 15.10.1969 ja 10.3.1970. Rippikoulun malliohjesääntö johti rippikouluiän hienoiseen alenemiseen, sillä sen mukaan rippikouluun voitiin ottaa nuoria, jotka täyttävät 15 vuotta sen kalenterivuoden kuluessa, jona rippikoulu päättyy. Ohjesäännön mukaan opetuksesta vastaavat papit ja lehtorit, sekä kirkkolaulun opetuksesta vastaavat kanttori-urkurit. Tässä suunnitelmassa käsitellään myös nuorisonohjaajia, diakoneja ja seurakuntasisaria, mutta heitä ei luettu vastaaviksi opettajiksi, vaan he saattoivat ”osallistua opetukseen” perehdyttääkseen ja johdattaakseen nuoria seurakunnan elämään. (Pruuki 2010, 44).

Tämän malliohjesäännön mukaan rippikouluryhmän kooksi suositeltiin 30 oppilasta, eikä se saanut ilman tuomiokapitulin suostumusta ylittää 40 oppilasta. Leiririppikoulun kestoksi asetettiin vähintään 12 päivää, lisäyksenä se ehto, että mikäli se ei ollut mahdollista, piti puuttuvat päivät korvata joko leiriä edeltävällä tai sitä seuraavalla opetuksella. Lisänä tässä ohjesäännössä määrättiin seurakunta huolehtimaan asianmukaisista tiloista, välineistä, oppilaiden tur-

vallisuudesta ja terveydenhuollosta. Tämä tarkoitti sitä, että opetus-, majoitus- ja ruokailutilojen tuli vastata yleisiä turvallisuus- ja terveydenhoitovaatimuksia ja oppilaat ja henkilökunta tuli vakuuttaa. (Pruuki 2010, 44).

Rippikoulua uudistettiin jälleen kerran vuonna 1973, jolloin valmistui uusi rippikoulun kokonaissuunnitelma. Tässä suunnitelmassa rajattiin, että samassa rippikouluryhmässä ei saanut olla yli 25 oppilasta, eikä rippikoulun kokonaisoppilasmäärä saanut ylittää 40 oppilasta ilman tuomiokapitulin lupaa. Samalla rippikoulun kesto määrättiin 80 tuntiin kaikissa rippikouluissa. Tämän uudistuksen mukaan varsinaisia rippikoulun opettajia olivat papit, lehtorit ja nuorisonohjaajat. Suunnitelmassa ilmaistiin rippikoululle tavoitteet aikansa behavioristista oppimisteoriaa hyödyntäen kuvaamalla käyttäytymisen muutoksen suuntaa. Rippikoulun tehtävänä oli ”auttaa kastettuja nuoria uskomaan siihen Jumalaan, joka on ilmoittanut itsensä Jeesuksessa Kristuksessa ja joka kohtaa heidät sanassa ja ehtoollisessa, sekä toteuttamaan tätä uskoaan elämässään ja elämään joka päivä kasteen armosta”. Tämä oli ensimmäinen suunnitelma, johon kaikki rippikoulun opettajat koulutettiin ja siitä kerättiin palautetta. (Pruuki 2010, 44-45).

Seuraava rippikoulusuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2001 nimellä *Elämä-Usko-Rukous* ja se oli käytössä aina vuoteen 2017 asti, jolloin julkaistiin *Suuri Ihme – rippikoulusuunnitelma 2017*.

2.2 Rippikoulun pedagogiikka

Suuri Ihme – rippikoulusuunnitelma 2017 jatkaa vuoden 2001 rippikoulusuunnitelman kanssa samaa rataa nuorten oppimisesta. Nuori käsitetään oppimisen subjektina, eikä suinkaan objektina. Uusimman rippikoulusuunnitelman mukaan oppimisen pitäisi olla aktiivista toimintaa, jota pitäisi tarkastella yksittäisen nuoren edellytysten, tietojen ja taitojen kannalta. Samoin rippikoulusuunnitelma painottaa, että rippikoulussa opetuksen pitäisi olla vuorovaikutuksellista, oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden rippikoululaisten ja ohjaajien kanssa

koko rippikoulun ajan, sen erilaisissa tilanteissa ja kaikissa ympäristöissä. (Rippikoulusuunnitelma 2017).

Tässä uudessa rippikoulusuunnitelmassa pyritään dialogisuuteen, sillä se pohjaa ajatukseen, että yhdessä ajatellessa ja keskusteltaessa jokainen osallistuu prosessiin enemmän tai vähemmän ja näin tuotettu tieto on parempi kuin jokaisen yksilöllinen mielipide. Suunnitelmassa pyritään siihen, että nuoret hyötyvät toistensa tiedoista, taidoista ja kokemuksista. Toivon mukaan he pystyvät myös hyödyntämään niitä oppien kukin samalla lisää. Tämä dialogisuus pohjautuu myös ajatukseen, että seurakunta on yhteisö ja yhteisön jäseneksi oppiminen tapahtuu yhdessä. (Rippikoulusuunnitelma 2017).

2.3 Teemariippikoulut

Teemariippikouluilla tarkoitetaan rippikoulumuotoa, jossa rippikoulun aikana opetus/vapaa-aika keskitetään jonkin teeman ympärille, kuten vaelluksen. Teemariippikoulussa kuka tahansa voi olla oma itsensä, hän on kiinnostunut samasta asiasta kuin muutkin, oli se sitten vaelluksesta, musiikista tai draamasta, hän on samankaltaisten nuorien ympäröimänä. Tällöin hän voi kokea turvallisuutta olla oma itsensä nopeammin, kuin ”normaalien” rippikoulujen kanssa. Tämä oletus on ainakin tämän opinnäytetyön pohja ja perusta, tulevien kyselyiden perusteella voin arvioida, olenko olettanut väärin vai tulevatko teemariippikoulut parantamaan niitä kohtia, mihin ”normaalit” rippikoulut eivät kykene.

En väitä, että ”normaalit” rippikoulut ovat epäsopivia tähän uuteen rippikoulusuunnitelmaan, mutta uskon, että teemariippikoulut tulevat olemaan tulevaisuuden suuntaus. Tällä hetkellä monella seurakunnalla ei ole mitään teemariippikouluja, vaan kyseisillä seurakunnilla on vain pari rippikoulua koko vuonna. Toki tällöin on paljon helpompaa järjestää ”normaali” rippikoulu, johon kuka tahansa voi mennä, eikä ketään jätetä ulkopuolelle, jos hän ei pidä siitä

mahdollisesta teemasta, joka sille vuodelle oltaisiin tehty. Tutkiessani teemarippikouluja Oulun hiippakunnan alueella, huomasin kuinka paikallisseurakuntien järjestämien rippikoulujen vuonna 2018 järjestettävien teemarippikoulujen teemat olivat hyvin homogeenisiä. Monessa seurakunnassa ainoa teemarippikoulu joka järjestetään, on vaellusrippikoulu, toki tämän voi ymmärtää sen takia, että Oulun hiippakunnan alueella on todella hyviä vaelluskohteita.

Kristillisyydellä on pitkät perinteet suomalaisessa yhteiskunnassa ja yhdeksi suurimmista kristillisistä perinteistä nuorten elämässä on rippikoulu ja sen käyminen. Osalle tutkimukseeni osallistuneista nuorista mainitsikin suvun tavan syyksi käydä rippikoulun.

2.4 Elämyspedagogiikka

Teemarippikouluissa pystytään käyttämään hyväksi elämyspedagogista oppimista. Tämä pedagoginen suuntaus on vielä hieman hämärän peitossa Suomessa. Elämyspedagogiikkaan liittyy monia kysymyksiä, kuten se, että mikä lasketaan seikkailluksi, entä mikä on elämys? Elämys käsitteenä on hyvin kummallinen, se on varsin nuori eikä sitä ole olemassa kaikissa valtakielissä. Englannin kielessä elämykseen käytetään yleensä sanaa *experience* eli kokemus. Suomalaiskielenä saksa on hyvin samanlainen, *Erlebnis* myöskin painottaa enemmän kokemusta. Näissä kielissä molemmat sanat liittyvät syvästi elämän käsitteeseen, saksaksi *das leben*. Englannin kielessä tosin lähemmäksi tulee nykyään *life-experience* tai *lived experience*. (Väyrynen 2010, 21).

Suomen kielestäkin voi huomata, kuinka sana elämys ja elämä ovat lähellä toisiaan ja siitä voidaan kiittää suomen kirjakielen isää Mikael Agricola. Mikael Agricola käytti sanaa elämys kirjallisuudessa merkityksellä ”elämä ja elämän merkitys”. Hänen jälkeensä sana ilmestyy vasta 1800-luvulla merkityksellä ”elämänkerta”. Nykyisen tarkoituksensa sana sai vasta 1900-luvun alussa. (Väyrynen 2010, 21). Kanadalainen Simon Priest määrittelee seikkaillun miksi

tahansa kokemukseksi, jolla on epävarma lopputulos (Telemäki 1998). Voiko vapaa-ajalla koettu elämys olla opettavainen?

Elämyspedagogiikka juontaa juurensa ensimmäisen maailmasodan aikaiseen Saksaan ja sen kehittäjänä tunnetaan Kurt Hahn (Telemäki 1998). Hän perusti kouluja, joiden kasvatustaloksihin kuului muun muassa, että lapsille pitää antaa mahdollisuus itsensä löytämiseen, lapsille pitää antaa kohdata voittoja ja tappioita, mahdollisuus asettaa yhteisön etu ennen yksilön etua, mahdollisuus hiljaisuuteen ja mietiskelyyn, pakottaa harjoittelemaan mielikuvitusta, antaa peleille ja leikeille oma paikkansa, muttei kuitenkaan yksinvaltaa, sekä heidän täytyy varata tilaa yhteiskasvatukselle niiden kanssa, joiden on vaikea löytää omaa paikkaansa yhteiskunnassa. (Telemäki 1998). Hahnin kasvatukselliseen konseptiin kuului se, että lapsi kasvatetaan vireä ja aktiivinen kansalainen, joka ymmärsi vastuunsa, niin Jumalaa, kuin muita ihmisiä kohtaan. Ei ollut niinkään tärkeää minkälaisia opillisia saavutuksia hänen kouluissaan tehtiin, vaan, että opetusmenetelmä, jolla tavoitteet saavutettiin, oli oikea. (Telemäki 1998).

Käytännön tasolla elämyspedagogiikka perustuu olettamuksiin ihmisistä sekä heidän osaamisistaan kuten, siitä, että heillä on enemmän resursseja ja pätevyyttä kuin he ajattelevat, että he kunnioittavat elämää, nuoret kykenevät ottamaan vastuuta kuin aikuiset ja, että ihmiset pysyvät onnistumaan, mikäli he kykenevät muuttumaan. (Telemäki 1998).

3 RIPPIKOULULAISEN KEHITYS

Rippikouluun tullessaan nuori on elämänsä murroksen kynnyksellä. Vaikkakin murrosikä on asia, joka tulee kaikille ajallaan, kuitenkin se kehitys mikä nuorena tapahtuu, on jokaiselle yksilöllistä. Kuitenkin siinä voidaan huomata tiettyjä kaikkia koskevia lainalaisuuksia ja kehityksen piirteitä. (Jarasto & Sinervo 1999). Kysymykset siitä, mitä haluaa tehdä tulevaisuudessa alkaa painamaan päätä. Samoin myös vastakkainen, tai välillä myös samakin, sukupuoli alkaa kiinnostamaan.

3.1 Psyykkiset muutokset

Ei ole mitenkään uusi uutinen, että ihminen on sosiaalinen olento, hyvinkin laumahakuinen, eikä missään se näy vahvemmin kuin murrosiässä. Murrosiässä lapsi pyrkii irtautumaan edellisestä "laumastaan" eli vanhemmistaan ja perheestään ja hän pyrkii korvaamaan edellisen "laumansa" ryhmällä, jonka hän kokoaa ikätovereistaan, tai mistä tahansa ryhmästä, johon hän tuntee kuuluvansa. (Aalberg & Siimes 2007).

Kyseinen ryhmä voi olla sidoksissa harrastuksiin, musiikkimakuun tai mihin tahansa muuhun mielenkiinnonkohteeseen. Tämänkaltaiseen ryhmään sisältyy omanlainen käyttäytymismalli ja jos nuori haluaa pysyä siinä ryhmässä, pitää hänen omaksua nämä käyttäytymismallit, sekä mahdolliset ulkoiset seikat. Ryhmytyminen on nuoren psyykkiselle kehitykselle tärkeää, ryhmässä hän pystyy kokemaan nuoruuden ylä- ja alamäet helpommin, hänen ei tarvitse olla yksin. Kuitenkin pitää muistaa, että kaikki ryhmät eivät ole nuoren psyykkiselle kasvulle hyväksi, jokaisen ryhmän sisäisessä kehityksessä on havaittavissa etenevää ja taantuvaa liikettä, jos ryhmä jää taantumien tilaan ja pyrkii vain toteuttamaan lapsenomaisia yllykkeitä, se on nuoren psyykkistä kasvua vastaan. (Aalberg & Siimes 2007).

Nuorelle nuoruus on aikaa muokata omaa itseään. Murrosikä on aika, jolloin nuori tutkiskelee itseään ja voi olla tyytymätön siihen, miten kokee itsensä. Hän tarvitsee muiden hyväksyntää ja voi kokea epäonnistuneensa, jos hän ei pääse omiin tavoitteisiinsa, joka saattaa johtua siitä, että hän tai joku muu tekijä on asettanut nämä tavoitteet liian korkealle. Hänen ideaaliminänsä ja reaalinänsä eivät kohtaa ja tästä voi seurata masennusta ja loppuun palamista, lisäksi tästä ideaalin ja realiteetin konfliktista voi seurata myös negatiivisen minäkuvan omaksuminen, joka taas kummittelee nuorta vielä pitkälle eteenpäin elämässä. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 83).

Nuori kokee helposti epäonnistuneensa, jos hänen ympäristönsä odottaa häneltä liian paljon. Nuori haluaisi vastata ympäristönsä ja vanhempiensa odotuksiin, mutta tuntee riittämättömyyttä. Jos nuori saa koko ajan negatiivista palautetta, niin hän ei jaksakaan edes yrittää, kun hän tuntee, ettei siitä tulisi kumminkaan mitään. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että nuorelta ei tarvitsisi odottaa mitään. On erityisen tärkeää kehittyvälle nuorelle, joka tutkii omaa minuuttaan, että hän saa positiivista palautetta, vaikkakin palaute tulisi pienestäkin asiasta, kuten päivän pienistä askareista. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 2003, 83).

Toisaalta, jos nuoren tavoitteet ovat liian vaatimattomat, hän voi kokea turhautuneisuutta ja merkityksettömyyttä. Hän pelkää epäonnistuvansa ja siksi asettaa tavoitteensa niin matalalle, että pääsee niihin varmasti. Tämä taas voi johtua siitä, että nuori on kokenut aikaisemmin pettymyksiä, tai nähnyt epäonnistumista lähiympäristössään. (Aaltonen & Ojanen & Vihunen & Vilén 2003 84).

3.2 Aikuisen tarve

Nuoret tarvitsevat aikuisia ohjaamaan heitä oikealle tielle, ei ole mikään yllätys, kuinka positiivinen esikuva muokkaa nuorta psyykkisellä tasolla. Nuoret tarvitsevat muutamia asioita, että he pystyvät kehittymään paremmin lapsesta aikuiseksi ja ymmärtävän aikuisen läsnäolo

on paras mahdollisuus näihin kehityksen virstanpylväisiin. Ensimmäisenä näistä virstanpylväistä on se, että nuoret tarvitsevat sen tunteen, että heistä pidetään. Toisena virstanpylväänä aikuisuuteen on se, että nuori tarvitsee tilaa kehittyä, niin fyysistä, kuin emotionaalista tilaa. Auktoriteetit eivät voi jatkuvasti rajoittaa, painostaa ja asettaa odotuksia. Kolmantena on nuoren tarve ikätovereihin, ryhmässä kasvaminen on helpompaa nuorelle. Neljäntenä virstanpylväänä on nuoren tarve rajoille, heidän tarvitsee tietää, että heidän on opittava ottamaan vastuu tekemisestään. Viimeisenä kohtana matkalla aikuisuuteen on nuorten mahdollisuus myös uhmata, heidän täytyy oppia, että myös he voivat muokata maailmaa, heidän uhmaansa kuunnellaan. (Aalberg & Siimes 2007).

3.3 Rippikoulun vaikutus nuoreen

Rippikoulu vaikuttaa nuoreen näiden edellä mainittujen kohtien täyttämisen avulla. Rippikoulusta nuori voi löytyä ryhmän, johon kuulua, ellei hänellä sellaista ollut ennen sinne menoa. Tämä ryhmä pakotetaan toimimaan yhdessä viikon ajan erilaisessa ympäristössä, jossa ainoa ryhmään vaikuttava tekijä tulee joka auktoriteetti asemassa olevilta ohjaajilta, tai sitten ryhmän sisältä.

Samalla ryhmässä vaikuttava auktoriteetti pystyy antamaan nuorille mahdollisuuden edellä mainittuihin kehityksen virstanpylväisiin, varsinkin niille nuorille, joilla ei välttämättä ole kannustavaa aikuisen läsnäoloa heidän elämässään.

4 RYHMÄN DYNAMIIKKA

Ihminen on laumaolento, olemme olleet sitä jo siinä vaiheessa, kun esi-isämme nousivat kahdelle jalalle, ja olemme sitä vieläkin. Haluamme muun ryhmän hyväksynnän, haluamme "kuulua joukkoon". Kuulumme moneen eri laumaan, riippuen siitä, kuinka kauas haluamme katsoa tätä "meidän" laumaamme. Meidän laumaamme yhdistää kulttuuri. Kaikki toimintamme heijastuu kulttuuriimme, tai meidän kulttuurimme heijastuvat kaikkeen mitä teemme. Kulttuurihan on tietyille ihmisryhmälle ominaista käytöstä, tapoja sekä historiaa. (Kopakkala 2005, 28).

4.1 Ryhmän tunnusmerkit ja käyttäytymismallit

Ryhmän yleisiä tunnusmerkkejä ovat muun muassa sen koko, tarkoitus, säännöt, rajat, roolit, työnjako ja johtajuus. Ryhmän muodostuminen on mielenkiintoinen ilmiö, sillä ihmisjoukosta muodostuu ryhmä silloin, kun heillä on yhteinen tavoite, ryhmällä on yhteistä vuorovaikutusta, tai edes mahdollisuus siihen, sekä käsitys siitä ketkä kuuluvat siihen ryhmään. (Kopakkala 2005, 36). Voidaan siis olettaa esimerkiksi, että nuorisotilalla käyvät nuoret eivät kokonaisuudessaan luo ryhmää, sillä heillä ei ole käsitystä ketkä kaikki kuuluvat siihen ryhmään, eikä heillä ole myöskään yhteistä tavoitetta, heidän tavoitteenaan voi olla pitää hauskaa, mutta se on jokaisen henkilökohtainen tavoite, eikä suinkaan yhteinen tavoite. Kuitenkin tästäkin joukosta, johon voi kuulua monta sen joukon sisäistä ryhmää, voidaan tehdä yhteinen ryhmä, jos esimerkiksi he osallistuvat nuorisotilojen väliseen kilpailuun. Tällöin heillä on tiedossa ketkä kaikki osallistuvat, heillä on ollut koko ajan mahdollisuus yhteiseen vuorovaikutukseen sekä nyt heillä on yhteinen tavoitekin; voittoa.

Ryhmällä on käyttäytymismalleja, joiden avulla se selviää edessä olevista haastavista tiloista. Näitä nimitetään työryhmätilaksi, sekä perusolettamustilaksi. Työryhmätila on sitä, kun

ryhmä keskittää kaiken tekemisensä ryhmän varsinaiseen, sovittuun tehtävään. Perusolettamustila on taasen sitä, kun sen toiminta suuntautuu johonkin muuhun, johonkin asiaan joka ei edistä ryhmän sovittua tehtävää. (Kopakkala 2005, 44). Perusolettamustiloja on pystyttyerottelemaan neljään eri tapaan; riippuvaan ryhmään, taistelu- ja pakoryhmään, parinmuodostusryhmään sekä yhtenäisyysryhmään.

Riippuva ryhmä on sellainen perusolettamustila, missä ryhmä odottaa kaiken hyvän tulevan ohjaajalta. Ryhmän ohjaaja on asemassa, missä hänestä on tehty auktoriteetti ja vain hänen mielipiteillään on väliä. Ryhmä ei tässä perusolettamustilassa tee yhtään aloitetta, vaan odottavat ryhmän ohjaajalta apua ja tukea. (Kopakkala 2005, 46).

Taistelu- ja pakoryhmässä käyttäytytään aggressiivisesti, kuin jokin uhkasi ryhmää, joko sen sisältä tai ulkopuolelta. Yleensä kyseinen aggressio kohdistetaan johonkin ryhmän ulkopuoliseen uhkaan, sillä ei haluta myöntää ryhmän sisäistä konfliktia. Jos kyseinen aggressio ei tuota tulosta seuraa pakeneminen, jossa pakokeinona käytetään aiheiden vähättelyä ja välttelyä, vitailua tai tahallista väärinkäsitystä. (Kopakkala 2005, 46).

Parinmuodostumisryhmässä ryhmän sisällä on tunnelma, jonka mukaan jotakin suurta ja hyvää on tulossa. Ryhmän sisällä tunnelma on toiveikas, jopa romantisoitunut. Ryhmän sisällä voi esiintyä flirttailua ja ryhmän kiinnostus ei ole niinkään tässä ja nyt vaan tulevaisuudessa. (Kopakkala 2005, 46-47). Tehtävään ei keskitytä vaan kiinnitetään enemmän huomiota mitä tulevaisuudessa mahtaa tapahtua, suurten ongelmien ratkaisut, poliittiset ja uskonnolliset uudistukset kiinnostavat paljon enemmän, kuin sen hetkisen ongelman ratkaiseminen, joka saattaa sillä hetkellä tuntua toivottomalta.

Yhtenäisyysryhmän perusolettamustila on se, että ryhmä uskoo kykenevän mihin tahansa. Se asettaa itselleen tavoitteita mihin se ei pysty vastamaan ja masentuu epäonnistuessaan niiden

saavuttamisessa. Yhtenäisyysryhmä pyrkii työskentelemään annetun työtehtävän suuntaisesti, mutta yliarvio omat kykynsä ja merkityksensä. Seurauksena ryhmän tunnelma on alakuloinen ja masentunut. (Kopakkala 2005, 47).

4.2 Ryhmän kehitys

Ryhmän kehityksestä ollaan tehty monia mallinnuksia, mutta tunnetuin lienee Bruce Tuckmanin viisivaiheinen ryhmän malli. Bruce Tuckman kehitti mallinsa jo olemassa olevista kehityskuvauksista vuonna 1966 (Niemi 2012, 160).

Hänen mallinsa alkaa ensimmäisestä vaiheesta, eli ryhmän muodostusvaiheesta, *forming*. Ryhmän vuorovaikutuksessa korostuu testaus ja riippuvaisuus, he pyrkivät löytämään hyväksyttäviä kanssakäymisen muotoja ja rajoja. Tavallisesti ryhmän jäsenet ovat varovaisia itseilmaisussaan, he eivät halua mennä tietyn rajan yli. (Niemi 2012, 160-161).

Tuckmanin mallin toinen vaihe on nimeltään kuohuntavaihe eli *storming*. Kuohuntavaiheessa ryhmän vuorovaikutusta leimaa konflikti ja polarisointi. Tässä vaiheessa ryhmän kehitystä, ryhmän jäsenet alkavat ilmaista yksilöllisyyttään ja vastustavat me-hengen luomista. (Niemi 2012, 161).

Kolmas vaihe ryhmän muodostamisessa on nimeltään yhdenmukaisuusvaihe, eli *norming*. Tässä vaiheessa ryhmä on voittanut sisäisen vastustuksen tunteensa ja syntyy vahva yhteenkuuluvuuden tunne. Ryhmän jäsenet hyväksyvät toistensa ominaisuuspiirteet ja he yrittävät pitää yllä ryhmäkokonaisuutta. Tässä vaiheessa kehitystään ryhmä yrittää välttää konflikteja ja säilyttää harmonisen tunnelman. (Niemi 2012, 161).

Neljäntenä vaiheena ryhmästä on muodostunut hyvin toimiva ryhmä, performing. Tässä vaiheessa kehityskaartaan, ryhmästä on muodostunut kokonaisuus ja se osaa käyttää vuorovaiikutusta ongelmien ratkaisukeinona. Ryhmän jäsenet omaksuvat rooleja, jotka edistävät ryhmän suorituskykyä heidän yhteisessä tavoitteessaan. (Niemistö 2012, 161).

Viimeinen Tuckmanin vaihe on lopetus, eli adjourning. Ryhmä lopettaa toimintansa ja ryhmän jäsenet hyvästelevät toisensa. Tämä vaihe voi saada aikaan vahvoja tunteita, kuten surua ja haikeutta. (Niemistö 2012, 162).

4.3 Hyvä ryhmä

Näistä aikaisemmin kirjoitetuista kohdista voidaan vetää yhteen, että hyvä ryhmä on sellainen, joka keskittyy ryhmä yhteisen päätehtävän toteuttamiseen, välttelee perusolettamustiloja ja omistavat selkeän johtajan. Voisi olettaa, että hyvään ryhmään kuuluisi, myös se, että se kävisi kaikki ryhmän kehityksen asteet, mutta asia ei kuitenkaan ole näin. Ryhmät muodostuvat erilaisissa tilanteissa, eikä jokainen ryhmä pysty käymään kaikkia kehitysasteita läpi. Ryhmän kehitysvaiheiden läpikäyminen vie aikaa, eikä lyhyellä ajalla tapaava ryhmä millään pysty käymään kaikkia ryhmän vaiheita läpi. Kuitenkin pyrkimys on tietenkin päästä niin pitkälle ryhmän kehityksessä kuin mahdollista.

Jos ryhmän kehitysvaiheiden läpikäynti ei ole hyvän ryhmän vaatimus, niin mikä sitten on. Hyvän ja toimivan ryhmän vaatimuksena on hyvä ryhmän ohjaaja, sekä se, että kaikki ryhmäläiset tuntevat tulevansa kuulluksi ja heitä arvostetaan. Se, että ryhmäläiset tulevat kuulluksi ja heitä arvostetaan, voidaan saavuttaa, jos ryhmäläiset pääsevät vähintään yhdenmukaisuusvaiheeseen, tai jopa hyvin toimivan ryhmän vaiheeseen. Ryhmän pääseminen näihin vaiheisiin perustuu pitkälti siihen, osaako ryhmän ohjaaja aistia ryhmän tarpeet ja pystyykö hän muuttamaan omaa käyttäytymistään ryhmän sitä tarvitessa (Kopakkala 2005, 88).

Ryhmän ohjaajalla on suuri vaikutus siihen, kuinka, jos ollenkaan ryhmä siirtyy vaiheesta toiseen. Jokaisella ohjaajalla voi olla oma lempi ryhmän vaiheensa. Voi olla ohjaajia, jotka pitävät ryhmän muodostumisvaiheesta, jossa hän on ryhmän huomion keskipiste. Jotkut ohjaajat eivät edes halua edetä muodostumisvaiheesta eteenpäin, vain jäävät tarkoituksella siihen. Halu jäädä muodostumisvaiheeseen on ymmärrettävä, sillä siirtyessään muodostumisvaiheesta kuohumisvaiheeseen, ryhmäläiset tutustuvat toisiinsa ja alkavat muodostaa pienempiä ryhmiä eli klikkejä. Samaan aikaan ryhmän ohjaaja joutuu kritiikin kohteeksi. Hän ei ole ryhmäläisten klikeissä, joten hänet koetaan ulkopuoliseksi ja ohjaajan täytyy sietää ryhmäläisiltä tulevaa kritiikkiä ja ratkaista alkavia riitoja. (Kopakkala 2005, 88).

4.4 Rippikouluryhmän kehitys

Kuten jo aikaisemmin kirjoitin ryhmään vaaditaan, että sillä on yhteistä vuorovaikutusta, tai edes mahdollisuus siihen, yhteinen tavoite sekä selvä kuva siitä ketkä kuuluvat kyseiseen ryhmään. Rippikoulussa ryhmälle muodostuu kuva ketkä kaikki kuuluvat siihen ryhmään jo alusta alkaen, kun he saapuvat kyseiselle leirille tai tapaamiseen. Heillä on myöskin mahdollisuus vuorovaikutukseen ja voisipa jopa sanoa, että heidät pakotetaan yhteiseen vuorovaikutukseen. Leiriläisillä ei tulisi olla mahdollisuutta eristäytyä yksinäisyyteen, vaikkakin yksinololle pitää antaa aikaa.

Ainoa kohta ryhmä vaatimuksista mikä ei välttämättä täyty automaattisesti on ryhmän yhteinen tavoite. Rippikoulun tavoitteet voivat olla erilaisia jokaisella rippikoululaisella. Jollakin voi olla rippikoulun tavoitteena raha ja uusi mopo. Jollain toisella taas voi olla tavoitteena, että vahvistaisi kristillistä uskoaan. Kuitenkin voidaan olettaa, että kaikille yhteinen tavoite on päästä konfirmoitavaksi. Tämä on päätavoite, joka on kaikkien muiden tavoitteiden vaatimus, sillä jos rippikoululainen ei pääse konfirmoitavaksi, hän ei myöskään välttämättä saa sitä rahaa uuteen mopoon.

5 TUTKIMUSONGELMAT JA -MENETELMÄT

Opinnäytetyöni tutkimusongelmat ovat:

Mikä on teemarippikoulujen merkitys nuorten ryhmäytymisessä?

Pääsevätkö rippikoululaiset vaikuttamaan rippikouluunsa?

Ensimmäisenä on se oletus, että teemarippikoulut, joiden suosio on ollut kasvussa edellisvuosina, ovat tulevaisuuden rippikoulun suunta. Oletuksenani oli, että auttavatko teemarippikoulut nuoria ryhmäytymään paremmin, perinteisiin rippikouluihin verrattuna. Tämä oletus pohjautuu ajatukseen, että teemarippikouluihin pyrkivät sellaiset nuoret jotka ovat kiinnostuneet, tai harrastavat kyseistä teemaa. Näin ollen näillä nuorilla on valmiiksi jotain yhteistä ja se helpottaa heidän ryhmäytymistään.

Pääsevätkö nuoret vaikuttamaan rippikouluunsa, mihin RKS2017 pyrkii? Vai ovatko leirien ohjaajat edenneet helpoimman kautta, eivätkä ole ottaneet nuoria huomioon leiriä suunniteltaessa. Lisäksi miten tämä vaikuttaminen näkyy nuorille?

Pyrin näitä tutkimusongelmia selvittämään tutkimuksella, jonka tein kesällä 2018 Oulun ja Lappuan hiippakuntien alueella. Halusin tutkimukseeni mukaan mahdollisimman monta erilaista teemarippikoulua, että saisin mahdollisimman paljon kvantitatiivista dataa rippikoululaisten tuntemuksista eri teemarippikouluissa. Näiden lisäksi halusin vertailla näiden teemarippikoulujen vastauksia perinteisten rippikoulujen vastauksiin. Halusin myös saada rippikoulujen ohjaajien näkökulman nuorten ryhmäytymistä, sekä siitä kuinka hyvin he ovat ottaneet nuoret mukaan suunnitteluun.

Alun perin ajatukseni oli, että saisin mahdollisimman monta rippikoulua Oulun hiippakunnan alueelta, mutta tulin huomanneeksi, että Oulun hiippakunnan alueella ei teemarippikouluissa ole paljon vaihtelevuutta. Oulun hiippakunnan alueella painotetaan enemmän vaellukseen

teemariippikoulujen aiheina. Tämän voi ymmärtää sen takia, että Oulun hiippakunnan alueella on paljon vaellusmaastoja ja loistavaa luonnon maisemaa.

Tästä teemariippikoulujen homogeenisyydestä Oulun hiippakunnassa johtuen, laajensin tutkimustani myös Lapuan hiippakunnan alueelle, jotta saisin myös erilaisia teemariippikouluja, enkä pelkästään vaellusriippikouluja. Lapuan hiippakunnan alueelta löysin muun muassa taideriippikouluja ja musiikkiriippikouluja.

6 TUTKIMUSTULOKSET

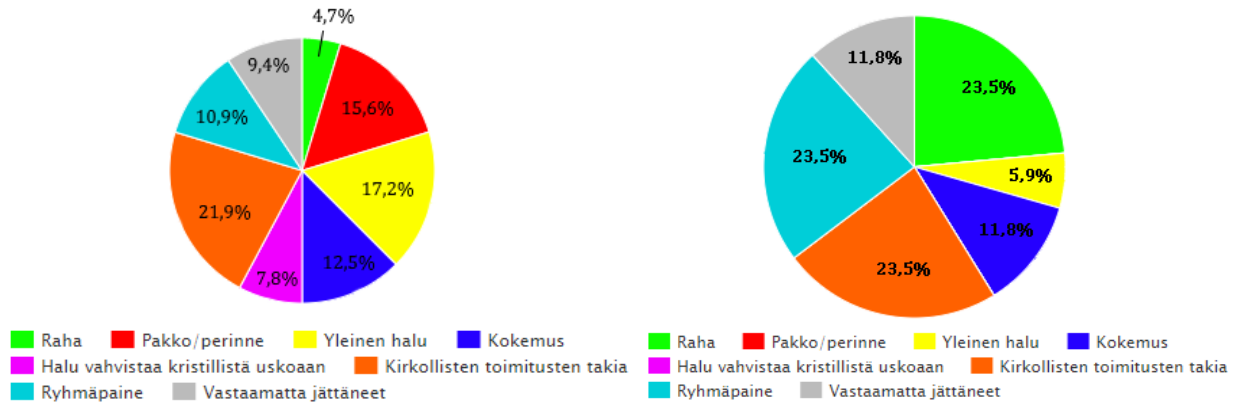
6.1 Rippikoululaisten kysely

Tutkimukseeni vastasi neljä teemarippikoulua ja yksi vertailuryhmä Oulun ja Lapuan hiippakunnan alueelta. Tähän tutkimukseen sisältyi rippikoululaisille tehdyn kyselyn lisäksi rippikoulun ohjaajille tehty kysely. Vastauksia rippikoululaisten kyselyyn tuli yhteensä 81, joista 64 oli teemarippikouluista. Ohjaajakyselyyn tuli vastauksia 13. Tutkimukseeni osallistui teemarippikouluja Karjasillalta, Raahesta, Tuirasta ja Jyväskylästä. Lisäksi vertailuryhmäksi tuli rippikouluryhmä Lumijoelta. Karjasillan ja Raahen seurakuntien rippikoulut olivat teemaltaan vaellusrippikouluja, Tuiran seurakunnan rippikoulu oli teemaltaan partiorippikoulu ja Jyväskylän seurakunnan rippikoulu oli teemaltaan taiderippikoulu.

Tutkimukseen osallistuneista rippikoululaisista 46,9 % oli tyttöjä, 48,1 % poikia sekä 4,9 % muun sukupuolisia. Tämän kyselyn otannan mukaan määrät olivat 38 tyttöä, 39 poikaa sekä 4 muun sukupuolista. Ensimmäisenä rippikoululaisten kyselyssä (LIITE 1) kysyttiin syytä, miksi oli tullut rippikouluun. Syyt vaihtelivat, mutta vastauksista oli nähtävissä tietynlaisia teemoja. (KUVIO 1.). Suurin osa teemarippikouluihin tulleita nuoria (21,9 %) tuli rippikouluun kirkollisten toimitusten takia, siis kirkkohäiden tai kummiuden takia. Seuraavaksi suurin syy prosentuaalisesti oli yleinen halu tulla rippikouluun (17,2 %). Näiden lisäksi vastauksista oli havaittavissa rippikouluun tulon syyksi muun muassa; raha (4,7 %), pakko/perinne/perheen tapa (15,6 %), kokemusten haku (12,5 %), ryhmäpaine (10,9 %) sekä halu vahvistaa kristillistä uskoa (7,8 %).

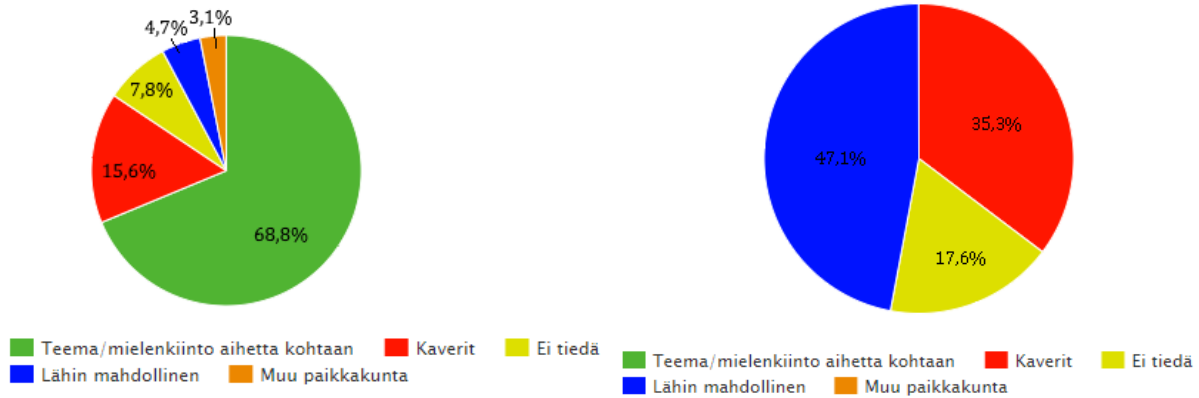
Vertailuryhmästä voi huomata erilaisia painotuksia syistä tulla rippikouluun. Yleisesti vertailuryhmän syyt olivat tasaisempia toisiinsa nähden. Suurimman syyn paikkaa jakaa kolme

syytä; raha, ryhmäpaine ja kirkollisten toimitusten takia. Nämä kolme syytä saivat 23,5 % vastanneiden äänistä. Näiden jälkeen tuli kokemusten halu (11,8 %) sekä yleinen halu tulla rippikouluun (5,9 %).

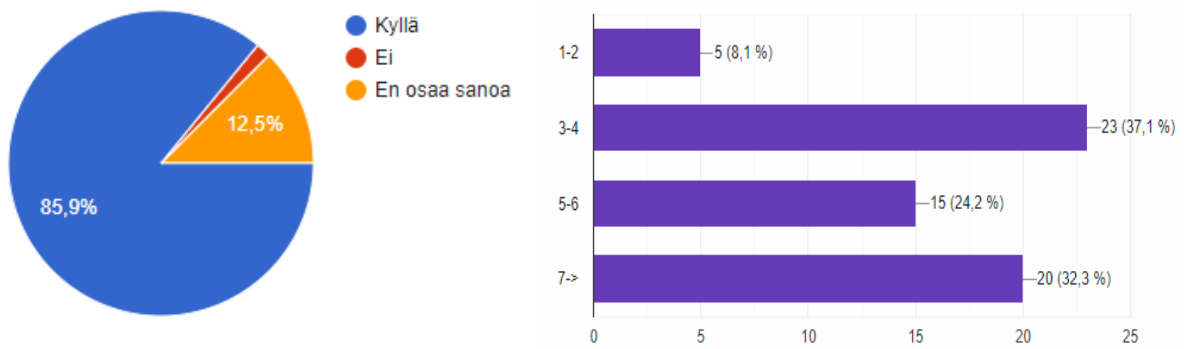
KUVIO 1. Teemariippikoululaisten (vasemmanpuoleinen kuvio) ja vertailuryhmän rippikoululaisten (oikeanpuoleinen kuvio) syyt tulla rippikouluun.

Kyselyssä kysytään sitä, miksi rippikoululainen tuli juuri siihen kyseiseen rippikouluun, joko teemalliseen tai perinteiseen. Teemariippikouluun osallistuneiden rippikoululaisten syyt olivat; teemariippikoulun teema/mielenkiinto aihetta kohtaan (68,8 %), kaverit (15,6 %), muu paikkakunta (3,1 %), lähin mahdollinen rippikoulu (4,7 %) ja viimeisenä 7,8 % vastaajista ei tiennyt miksi oli valinnut juuri kyseisen teemariippikoulun. Vertailuryhmässä taas syyt olivat vähäisemmät; 35,6 % vastanneista tuli siihen rippikouluun kavereiden kanssa, 47,1 % vertailuryhmän vastanneista johtui siitä, että kyseinen rippikoulu oli lähin mahdollinen. Loput vertailuryhmän rippikoululaisista eli 17,6 % ei tiennyt miksi oli tullut juuri sille leirille.

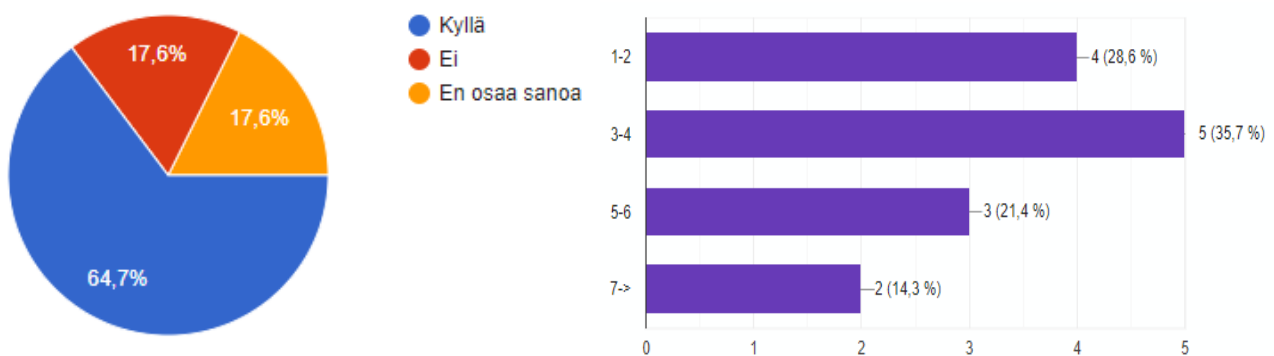
KUVIO 2. Teemariippikoululaisten (vasemmanpuoleinen kuvio) ja vertailuryhmän rippikoululaisten (oikeanpuoleinen kuvio) syyt tulla juuri siihen rippikouluun.

Halusin tässä tutkimuksessa tietää, saivatko rippikoululaiset ystäviä leirin aikana ja kuinka monta ystävää he ovat saaneet. Uskon, että se kuvastaa ryhmän yhteyttä sekä mahdollisuuksia ryhmäytymiseen. Teemariippikoulujen vastauksista 85,9 % sanoi saaneensa ystäviä leirin aikana ja vain 1,6 % sanoi ettei saanut ystäviä leirin aikana. Loput eli 12,5 % ei osannut sanoa, mutta seuraavan kysymyksen pohjalta voi olettaa heidänkin saaneen ystäviä. Seuraavaksi halusin tietää montako ystävää he ovat saaneet rippikoulun aikana. Suurin osa eli 37,1 % ilmoitti, että on saanut 3-4 ystävää leirin aikana, kun taas 8,1 % ilmoitti saaneensa 1-2 ystävää. Toiseksi suurin osa teemariippikoululaisista ilmoitti saaneensa seitsemän tai enemmän ystäviä leirin aikana (32,3 %). Niitä rippikoululaisia, jotka ilmoittivat saaneensa viisi tai kuusi ystävää leirin aikana oli 24,2% vastanneista.

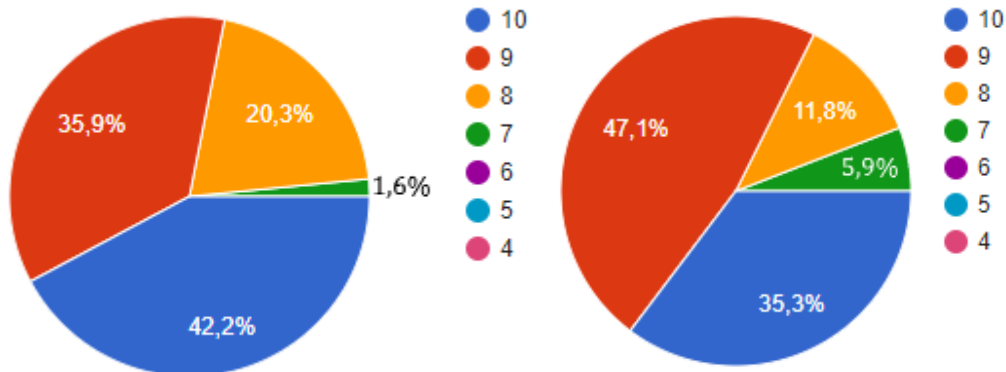
KUVIO 3. Teemarippikoululaisten ystävien saaminen (vasemmanpuoleinen kuvio) sekä ystävien määrä (oikeanpuoleinen kuvio).

Vertailuryhmän vastauksista pystyy huomaamaan, että 17,6 % vastaajista ilmoitti, ettei saanut uusia ystäviä leirin aikana. Vertailuryhmän vastaajista 28,6 % ilmoitti saaneensa yhden tai kaksi ystävää leirin aikana, 21,4 % ilmoitti saaneensa viisi tai kuusi ystävää leirin aikana ja 14,3 % ilmoitti saaneensa seitsemän tai enemmän ystävää leirin aikana. Suurimpana ryhmänä eli 35,7 % vastanneista ilmoitti, että oli saanut kolme tai neljä ystävää leirin aikana.

KUVIO 4. Vertailuryhmän ystävien saaminen (vasemmanpuoleinen kuvio) sekä ystävien määrä (oikeanpuoleinen kuvio).

Teemarippikoulujen ja perinteisten rippikoulujen tunnelmaa verratessa huomataan, että teemarippikoulussa olleet nuoret antoivat leirinsä tunnelmalle korkeamman keskiarvon kouluarvosanoissa verrattuna (KUVIO 5). Kuitenkaan mikään tähän tutkimukseen osallistunut leiri ei antanut leirin tunnelmalle alle seitsemää kouluarvosanoissa. Yleisin arvosana tutkimukseen osallistuneiden teemarippikoulujen rippikoululaisten kohdalla oli täysi kymppi (42,2 % vastauksista). Tämän jälkeen toiseksi yleisin arvosana oli 9 ja sen jälkeen 8, (35,9 % ja 20,3 %). Seitsemän arvosanan antoi vain 1,6 % teemarippikoululaisista. Vertailuryhmän yleisin arvosana heidän leirilleen oli 9, joka sai 47,1 % vastauksista, kun taas 35,3 % antoi heidän leiritunnelmalleen arvosanan 10. Kahdeksan arvosana asteikolla antoi 11,8 % vertailuryhmästä ja vain 5,9 % antoi arvosanaksi seitsemän. Yleisesti ottaen pystyy huomaamaan, että kaikkiaan tutkimukseen osallistuneissa rippikouluissa oli rippikoululaisten mielestä hyvä tunnelma. Melkein jokaisen tutkimukseen osallistuneen rippikoululaisen mielestä tunnelma oli kiitettävällä tasolla.

KUVIO 5. Teemarippikoululaisten (vasemmanpuoleinen kuvio) ja vertailuryhmän rippikoululaisten (oikeanpuoleinen kuvio) kouluarvosanat leiriensä tunnelmalle.

Leirin yhteishengelle molemmat tutkittavat puolet antoivat samanlaisia arvosanoja, vaikkakin vertailuryhmä antoi suuremman määrän kymmenen arvosanoja 47,1 % vastaan 40,6 %. Toisaalta teemarippikoulujen asteikko on paljon enemmän yläpäässä, sillä arvosanat yhdeksän ja

kymmenen saivat yhteensä 82,8 % kaikista vastauksista. Vertailuryhmä taas antoi näille arvosanoille yhteensä 76,5 %.

En osaa tämän tutkimuksen avulla sanoa, pääsivätkö nuoret vaikuttamaan kuinka hyvin heidän rippikoulunsa sisältöön, mutta 76,6 % teemarippikoulun käyneet rippikoululaiset vastasivat, että he pääsivät vaikuttamaan heidän rippikoulunsa sisältöön. Vertailuryhmästä vain 47,1 % vastasi päässeensä vaikuttamaan rippikoulunsa sisältöön. Molempien ryhmien esimerkeistä siitä, miten he pääsivät vaikuttamaan, olivat vajavaisia. Kuitenkin sieltä pystyi nostamaan sen, että heiltä oli kysytty mielipiteitä siihen mitä asioihin pitäisi keskustella. Oletan, että se on tehty ennen leiriä täytetyllä kyselylapulla.

6.2 Ohjaajien kysely

Ohjaajien kyselyssä (LIITE 2) kysyin ohjaajilta, kuinka vaikeaksi he arvioisivat leirinsä sisällön leiriläisen näkökulmasta asteikolla 1-10 jossa 1 on helppo ja 10 vaikea. Tein tämän sen takia, että voisin saada vertailevaa dataa ja voisin käyttää samaa kysymystä molemmilla ryhmillä. Kuitenkin tämä saattoi vaikeuttaa kysymyksen ymmärtämistä, että tarkoitettiinko teemarippikoulujen näkökulmasta tällä kysymyksellä teemaa vai yleistä kristillistä sisältöä. Kuitenkin helpotin tämän kysymyksen selventämistä jatkamalla seuraavaan kysymykseen ”millä tavalla vaikea”. Tämä antoi selvempää dataa molemmista ryhmistä, mutta ei kuitenkaan ollut täysin selvää.

Teemarippikoulujen ohjaajien näkökulmat leiriensä sisällön vaikeudesta asettuivat spektrille 2-8, kaikki muut saivat yhden vastauksen paitsi 3,4 ja 7. Eli teemarippikoulujen ohjaajat asettivat teemansa keskimääräisesti sopivan haastavaksi leiriläisille. Neljä kymmenestä rippikoulun ohjaajasta ilmoitti syyksi antamalleen vastaukselle kelin tai leiri olosuhteet, esimerkiksi vaeltamisen fyysinen raskaus. Seuraavat neljä ohjaajaa ilmoitti syyn leirin helppoudelle tai

haastavuudelle tulevan leirin ohjaajista. Viimeiset kaksi teemarippikoulujen ohjaajista vastasivat, että heidän mielestään leiri ei ole millään tavalla haastavaa nuorten näkökulmasta. Vertailuryhmän ohjaajat arvioivat heidän leirinsä haastavuuden samalla asteikolla ja heidän vastauksensa olivat samanlaisia. Yksi vastasi, että hänen mielestään leirin haastavuus oli 1-10 asteikolla kohdassa 4 ja kaksi muuta vastasivat 7 ja 8. Näin ollen vertailuryhmän keskiarvo olisi korkeampi kuin teemarippikoulun, mutta syyt näihin numeroihin olivat toisia. Heidän syitänsä vastauksiinsa olivat enemmän nuorilähtöisiä, kuten opiskelurauhan puuttuminen, kristinuskon käsitteiden haastavuus sekä se, että nuorten pitää itse pohtia ja miettiä vastauksia syvällisiin ja eettisiin kysymyksiin, joita oli ryhmässä noussut esille.

Seuraava kysymys oli siitä, kuinka hyvin ohjaajat ottivat leiriläiset mukaan leirin suunnitteluun. Tähän voi verrata rippikoululaisten vastauksia jossa 76,6 % teemarippikoulu nuorista ja 47,1 % perinteisen rippikoulun nuorista vastasi päässeensä vaikuttamaan leirinsä sisältöön. Ohjaajat vastasivat asteikolla 1-5 jossa 1 tarkoitti, että he eivät ottaneet nuoria mukaan leirinsä suunnitteluun ja 5 tarkoitti, että he ottivat hyvin nuoret mukaan suunnitteluun. Teemarippikoulujen ohjaajat vastasivat, että suurin osa heistä jonkin verran ottivat nuoret mukaan suunnitteluun ja vain yksi ohjaaja ilmoitti, ettei ottanut nuoria mukaan suunnitteluun yhtään. Vertailuryhmän ohjaajista kaksi kolmesta ilmoitti, ettei ollut ottanut nuoria yhtään mukaan suunnitteluun ja loput vastasivat ottaneensa jonkin verran mukaan suunnitteluun. Näistä tuloksista voidaan nähdä samankaltaisuuksia nuorten kyselyssä esiin tulleista luvuista.

Halusin tietää kuinka hyvin rippikoulujen ohjaajat ovat ottaneet RKS2017 huomioon leiriään suunnitellessa. RKS2017:aan perustuu myös edellinen kysymykseni, sillä yhtenä osana rippikoulun toiminta-ajatuksesta ja tavoitteista on se, että nuoret ovat osallisia, tulevat kuulluiksi ja saavat vaikuttaa. Edellisen kysymyksen vastauksien mukaan, ainakin tässä kohdassa rippikoulun toiminta-ajatusta ja tavoitteita suurin osa ohjaajista on toteuttanut. Teemarippikoulujen ohjaajista ainoastaan yksi ilmoitti, ettei ollut ottanut rippikoulusuunnitelmaa juurikaan huomioon leiriään suunnitellessa. Muut ohjaajat vastasivat ottaneensa sen huomioon koko leiriä suunnitellessaan, eräs jopa vastasi, että "kokonaan". Vertailuryhmässä vastaukset olivat

myös myönteisiä vaikkakin edelliseen kysymykseen suurin osa vertailuryhmän ohjaajista oli vastannut, ettei ottanut nuoria mukaan leirin suunnitteluun.

Ohjaajien leiritunnelma arvosanoja voi verrata suoraan rippikoululaisten arvosanoille. Teemariippikoulujen ohjaajien arvosanat olivat tasaisesti jakautuneet kymmenen ja yhdeksän välille, nämä kaksi vaihtoehtoa veivät 80 % vastauksista ja loput 20 % olivat vastanneet antavansa leirin tunnelmalle arvosanaksi 8. Nämä arvosanat ovat samankaltaisia rippikoululaisten antamien arvosanojen kanssa, vaikkakin rippikoululaisissa löytyi myös niitä, jotka antoivat leirin tunnelman arvosanaksi 7. Vertailuryhmän ohjaajien arvioinnin mukaan heidän leirinsä tunnelma saa arvosanaksi kahdeksan tai yhdeksän. Suurin osa oli antanut heidän leirinsä tunnelmalle arvosanan kahdeksan ja loput olivat antaneet arvosanan yhdeksän. Vertailuryhmän ohjaajat olivat siis arvioineet leirinsä tunnelman alakanttiin, jos heidän tuloksiaan verrataan leiriläisten tuloksiin.

Kun ohjaajilta pyydettiin heidän edelliset vastauksen, niin teemariippikoulujen ohjaajien vastaukset olivat yleisen positiivisia. Näistä perusteluista voi ymmärtää, miksi 40 % vastanneista ohjaajista oli antanut arvosanaksi kymmenen. Vertailuryhmän ohjaajien perustelut olivat, että tunnelma oli hyvä, mutta nuoret olivat äänekkäitä ja välillä meteli nousi niin kovaksi, että nuoret turhautuivat. Näistä perusteluista voi ymmärtää minkä takia heidän yleinen arvosana oli hyvä, muttei noussut ihan kymmeneen asti.

Viimeisenä kysymyksenä leirin ohjaajille oli, että minkä kouluarvosanan he antaisivat leirinsä yhteishengelle. Tämänkin kysymyksen vastauksia voi verrata rippikoulunuorten tutkimukseen. Teemariippikoulun ohjaajista puolet antaisi leirinsä yhteishengelle arvosanan yhdeksän ja 40 % antaisi täyden kymmenen arvosanan leirinsä yhteishengelle. Loput antoivat arvosanaksi kahdeksan. Nämä numerot ovat lähellä leiriläisten arviointeja heidän leiriensä yhteishengestä. Vertailuryhmän arvosanat yllättivät, sillä eräs ohjaaja oli arvioinut hänen leirinsä yhteishengen arvosanaksi nelosen, eli hylätyn. Tämä on mielenkiintoista, sillä muut ohjaajat samalta leiriltä olivat antaneet leirille arvosanaksi kahdeksan ja yhdeksän, että en tiedä mikä

ero heidän kokemuksissaan oli, enkä myöskään saanut enempää tietoa tapahtuneesta. Tämä yhden ohjaajan huomaama huono ilmapiiri ei myöskään ilmaannu vertailuryhmän nuorten kyselyn vastauksista, joissa matalin arvosana oli seitsemän ja senkin arvosanan oli antanut yksi leiriläinen.

7 POHDINTA

Kuten aikaisemmista tuloksistani voi huomata, yleisesti rippikoulunuoret ovat tyytyväisiä rippikouluunsa. Se toki sisältyi olettamuksiini tätä tutkimusta tehdessäni, oletin, että suurin osa antaisi rippikoulunsa arvosanaksi vähintään 8. En kuitenkaan odottanut, että tutkimukseeni osallistuneiden 81 rippikoululaisten joukosta ei löytynyt yhtäkään alle 7 arvosanan antavaa. En osaa sanoa, olivatko rippikoululaiset itsessään liian myötäileviä, eivätkä halunneet sanoa oikeaa mielipidettään vai oliko kyseessä sen kaltainen leirikokemus kaikilla, että kenelläkään ei ollut huono tunnelma.

Alun perin olin suunnitellut suurempaa otantaa tutkimukseeni. Suunnitteluvaiheessa pyrin saamaan mahdollisimman monta temarippikoulua mukaan tähän tutkimukseeni, mutten kuitenkaan saanut kuin aikaisemmin mainitsemiltani rippikouluilta vastauksia tähän tutkimukseen. Toki tässä tutkimuksessa oli paljon muutakin parannettavaa. Olisin voinut miettiä tutkimuksessani käytettyjä kysymyksiä paremmin, sillä osa kysymyksistä jätti lievästi epäselväksi mahdollisen vaikutuksen ryhmäytymiseen.

Tämä tunne syntyi ainoan suoran palautteen kautta, jonka sain tutkimusta tehdessäni yhdeltä rippikoulunohjaajalta. Hän kommentoi ohjaajille tekemääni tutkimuskyselyä (LIITE 2) ja hänen mielestään kysyin liikaa tunnelmia ja fiiliksiä sekä sitä, että otettiinko Rippikoulusuunnitelma 2017 huomioon. Tämän rippikoulunohjaajan mielestä olisi ollut tärkeämpää kysyä leirien tavoitteita, keinoja miten niihin päästään sekä niiden toteuttamisesta. Lisäksi hänen mielestään minun olisi pitänyt kysyä ohjaajien kyselyssäni, kuinka Rippikoulusuunnitelman sisältö saatiin toteutettua ajankäytön suhteen ja olosuhteet huomioiden.

Arvostan tätä palautetta, sillä se nostaa asioita esiin, joita en ollut itse muistanut huomioida. Alkuperäisessä suunnitelmassani olin suunnitellut kysyväni leirien ajankäytöstä ja kuinka tee-

mallisuus näkyy leirin aikataulussa, selvyyttä siihen paljonko teemallisuuteen käytetään leiripäivästä aikaa. Kuitenkin tämä kysymys jäi pois tutkimuksesta, kun leirien määrä oli tullut selville, sekä se, että mitä teemarippikouluja tutkimukseeni sisältyy. Näin jälkikäteen ajateltuna kyseinen kysymys olisi kannattanut sittenkin sisällyttää tutkimukseeni.

Tämä tutkimukseni painottui enemmän kuitenkin rippikoululaisten näkemykseen kuin leirien ohjaajien näkemykseen, joten en usko sen olleen kovinkaan haitallista. Kysyin leiriohjaajilta heidän näkemyksiään leirin tunnelmasta, jotta voisin verrata sitä leiriläisiin. Tärkein kysymykseni kuitenkin oli se, että kuinka rippikoulujen ohjaajat ottivat Rippikoulusuunnitelma 2017 huomioon suunnittelussaan ja olisinkin toivonut ohjaajien kirjoittavan syvempää pohdintaa aiheesta. Osa vastauksista oli kuitenkin hieman mitään sanomattomia. Se, että ohjaaja vastaa kyselyyn, että ”melko hyvin”, ”laajasti” tai ”jossain määrin” ei kerro heidän ajatusprosessistaan juurikaan mitään.

Ohjaajien tutkimuksesta tosin nousi yllättäviä seikkoja, kuten se, että vaikka suurin piirtein jokainen leirien ohjaaja vastasi ottaneensa Rippikoulusuunnitelman hyvin huomioon leiriään suunnitellessa, osa kuitenkin vastasi, ettei ottanut leiriläisiä mukaan leirin suunnittelussa. Tätä voidaan toki ihmetellä senkin takia, että suurin osa leiriläisistä kuitenkin tunsivat päässeensä vaikuttamaan leirinsä sisältöön.

Tämän tutkimuksen mahdollisuus vastata kysymyksiin, jotka asetin on marginaalinen. Toki voin olettaa tähän tutkimukseen viitaten, että teemarippikouluissa nuorilla on suurempi mahdollisuus saada ystäviä leirin aikana. Sillä tutkimukseeni vastanneiden mukaan vain 1,6 % teemarippikouluihin osallistuneista nuorista ei saanut uusia ystäviä leirin aikana, kun taas vertailuryhmän vastanneista kyseinen luku oli 17,6 % vastanneista. Lisäksi voin olettaa tutkimukseeni perustuen, että 76,6 % teemarippikoulun kyselyyn vastanneista ja 47,1 % vertailuryhmän vastaajista oli päässyt vaikuttamaan rippikoulunsa sisältöön.

Näiden lukujen mukaan voisin tehdä olettamuksen, että teemarippikoulu on parempi nuorten ryhmäytymiseen johtava rippikoulu malli. Lisäksi voisin olettaa, että teemarippikouluissa nuorilla on myös suurempi mahdollisuus vaikuttaa leirinsä sisältöön.

Kuitenkin en aio väittää, että tämä tutkimus on täysin vedenpitävä, sillä olisin voinut suorittaa tutkimukseni suuremmalla otannalla. Lisäksi toinen ongelma tämän tutkimuksen vastauksien konkretisoinnissa on se, että sain vain yhden vertailuryhmän suorittamaani tutkimukseen mukaan. Tämä aiheuttaisi sen, että yhdenkin rippikoululaisen merkitsemä vastaus, saattoi siirtää keskiarvoa monta kymmentä prosenttia suuntaan tai toiseen.

Näin ollen, jotta tähän tutkimusaiheeseen saataisiin mahdollisimman vedenkestävä vastaus, pitäisi tämä kysely tehdä laajemmalla otannalla sekä mahdollisesti pitkäkestoisempänä tutkimuksena. Näillä toimilla pystyttäisiin poistamaan mahdollisimman moni muuttuja sekä saamaan selvä vastaus esittämäni kysymyksiin.

LÄHTEET

- Aalberg, V & Siimes, M.A. 2007. Lapsesta aikuiseksi, nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Toinen painos. Helsinki: Kustannusyhtiö Nemo. (s.71-73,129-130)
- Aaltonen, M, Ojanen, T, Vihunen, R & Vilén, M. 2003. Nuoren aika. Toinen painos. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Jarasto, P & Sinervo, N. 1999. Murrosikäisen ja nuoren maailma. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy. (s.29-32)
- Kopakkala, A. 2005. Porukka, jengi, tiimi ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita Prima Oy
- Köykkä, A. 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Lasten Keskus ja Kirjapaja.
- Niemistö, R. 2012. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. Lisäpainos. Helsinki: Gaudeamus Oy.
- Pruuki, L. 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: Lasten Keskus Oy.
- Suuri ihme – rippikoulusuunnitelma 2017. 2017. Kuopio: Grano Oy.
- Telemäki, M. 1998. Johdatus seikkailukasvatuksen teoriaan. Kajaani: Kajaanin opettajankoulutuslaitos. (s 49)
- Telemäki, M. 1998. Kurt Hahn ja Elämyspedagogiikka. Teoksessa T. Lehtonen (toim.) Elämän seikkailu. Jyväskylä: Atena kustannus Oy. 11-24.
- Väyrynen, K. 2010. Elämyksestä elämisyhteiskuntaan – käsitehistoriaa ja kritiikin lähtökoh-
tia. Teoksessa T. Latomaa & S. J.A. Karppinen (toim.) Seikkaillen elämyksiä II. Rovaniemi:
Lapin yliopistokustannus. 20-35.

Rippikoulukysely

Sukupuoli:

Poika/Mies Tyttö/Nainen Muu

Rippikoulun paikkakunta: _____

Miksi tulit rippikouluun:

Miksi halusit juuri kyseiselle rippileirille:

Oletko saanut uusia ystäviä leirin aikana:

Kyllä En

Jos olet saanut uusia ystäviä leirin aikana niin kuinka monta:

1-2 3-4 5-6 7->

Minkä kouluarvosanan antaisit leirisi tunnelmalle: _____

Perus-

tele: _____

Minkä kouluarvosanan antaisit leirin yhteishengelle: _____

Pääsitkö itse vaikuttamaan leirisi sisältöön: Kyllä En

Jos pääsit vaikuttamaan, niin miten:

Ohjaajakysely

Rippikoulun paikkakunta: _____

Mikä näistä parhaiten kuvailee rippikouluasi:

Teemariippikoulu ____ Perusrippikoulu ____

Jos vastasit perusrippikoulu voit hypätä tämän kysymyksen ohi

Mikä oli leirisi teema: _____

Ympyröi kuinka vaikeaksi arvioit leirisi sisällön leiriläisen näkökulmasta:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 (1=helppo & 10=vaikea)

Jos se oli vaikea, niin millä tavalla:

Ympyröi kuinka hyvin otit leiriläiset mukaan leirin suunnitteluun:

1 2 3 4 5 (1=En yhtään, 5=Hyvin)

Kuinka otitte RKS2017 huomioon leiriä suunnitellessa:
